

УДК 82(477.83):811.161.2'373
Б 48

Вікторія БЕРЕЗЯНСЬКА

ІВАН ФРАНКО І ПРОБЛЕМА СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ МОВИ

У статті зроблено спробу бодай контурно окреслити вплив Івана Франка на вироблення і розбудову української терміносистеми як ядра наукової мови, що і визначило основні положення роботи. Основну увагу зосереджено на методологічному підході ученого, його внеску в інтелектуалізацію української мови, що здійснювалась передусім через термінологічну неологізацію.

***Ключові слова:** І. Франко, західноукраїнська мовна практика, термін, становлення терміносистеми, інтелектуалізація мови.*

Постановка проблеми. Іванові Франкові належить особливе місце у виробленні загальнонаціональної наукової мови, ядро якої становлять терміни. Письменник у багатьох працях так чи інакше торкався проблеми терміна в системі української наукової мови, його творення, функціонування й семантики. Термінологічна лексика пронизує усі види створеного Франком дискурсу: художнього, наукового, епістолярного. Термінологічна практика вченого потребує комплексного та системного дослідження. На особливу увагу заслуговує аналіз питомої ваги термінів у його епістолярній спадщині.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Франкова термінолексика другої половини ХІХ – початку ХХ ст. вже була предметом лінгвістичного аналізу в працях І. Білодіда, О. Муромцевої, З. Франко, П. Плюща та ін. Однак ці дослідження здійснювалися за часів панування іншої ідеологічної парадигми, тому оцінка мовних досягнень І. Франка хибувала на певну аксіологічну однобічність.

Слушно зазначає П. Плющ, що українська наукова мова "...починаючи з 70 – 80-х рр. XIX ст. і особливо пізніше, досить інтенсивно розвивається в літературознавчих, мовознавчих, історичних, економічних, філософських і частково в інших наукових і науково-популярних працях (у працях І. Франка, а також інших українських учених різних ідейно-політичних напрямів...)" [10, 14].

Досліджуючи питання лексичних новотворів в українській літературній мові другої половини XIX століття, О. Муромцева писала: "Позиція І. Франка в цьому питанні була ясна і недвозначна: кожен справжній письменник, пишучи загальнонародною мовою, разом з тим привносить у неї щось своє, неповторне, індивідуальне. Нові слова, що спочатку вражають, навіть викликають заперечення і осуд, можуть згодом набрати прав громадянства..." [9, 11].

Питання про роль І. Франка в розробленні й унормуванні української терміносистеми висвітлені у працях Т. Космеди, І. Кочан, М. Леонової, О. Новоставської, Т. Панько, Є. Регушевського, О. Сербенської, Б. Тихолоза, І. Ціхоцького та ін.

Науковці Є. Регушевський і С. Пінчук досліджували літературознавчі терміни в наукових і публіцистичних працях І. Франка й уклали "Словник літературознавчих термінів Івана Франка". Є. Регушевському належить також "Словник мовознавчих термінів Івана Франка". Т. Панько увиразнила внесок І. Франка в розвиток української економічної термінології.

Вивчаючи мову прозових творів Івана Франка, І. Ціхоцький детально аналізує особливості різних форм соціальної та психологічної колорації, досліджує інтелектуалізацію мови в художньому мовленні та робить такий висновок: "... Франкова проза 90 – 1900-х р. характеризується високим інтелектуалізмом" [22, 228].

Утім найбільш фахову та виважену оцінку художній мові І. Франка дав 1925 р. М. Зеров: "... не можна заперечити, що мова раннього Франка страждає на численні діалектизми, провінціалізми, що в ній зустрічаються інколи й елементи "рутенщини", високого галицького стилю попередньої доби, зорієнтованого на стару книжну мову: напушисті, "бомбастичні" вислови, надумані наголоси, варваризми [...] Але дедалі мова Франкова все більш очищається, наближаючись до мови України Східної" [7, 460 – 461].

Українська термінолексика в науково-публіцистичних працях і художніх творах І. Франка була й є предметом

зацікавлення багатьох дослідників, проте найменш досліджена епістолярна спадщина письменника, і це попри її високу насиченість суспільно-політичними, соціально-економічними, юридичними, медичними, психологічними, друкарськими, філософськими тощо термінами.

Мета статті – окреслити значущість постаті І. Франка в мовотворчому процесі кінця ХІХ – початку ХХ ст., його візію розвитку української наукової мови. Поставлена мета зумовлює розв’язання таких основних завдань, а саме:

1) простежити евристичний підхід ученого в розширенні українського мовно-культурного простору, у виведенні української мови з манівців провінційності на європейські інтелектуально-культурні обшири;

2) виявити джерела формування наукового лексикону І. Франка, шляхи запозичання іншомовних слів;

3) висвітлити методологічні погляди Івана Франка на природу терміна.

Видатна постать ученого, належне розуміння якої дає нам не тільки його багата спадщина, але й історична перспектива, ставить перед українським науковим світом зрозумілу вимогу: якнайсумлінніше вивчити його життя й творчість із зосередженням уваги на не досліджених досі моментах. Серед них – комплексне та системне дослідження питомої ваги мови Франка в його художньому, науковому й епістолярному дискурсах.

Ще зі шкільної лави І. Франко виніс знання польської, німецької, церковнослов’янської, грецької та латинської мов, проте не отримав знання норм української мови, яку він пізнавав і збагачував до кінця своїх днів. Українську народну мову він вивчав із дитинства від мужиків, а також “з власної пильності” з книжок белетристичних [12, 171].

Вступивши до Львівського університету та ставши членом студентського москвофільського товариства “Академический кружок”, І. Франко зіткнувся з мовними суперечками між прихильниками москвофільської течії з її “язичієм” і народовської течії з її народною мовою, яка в писаннях народовців зводилася до натуралістичного копіювання діалекту, а також штучного “олітературювання” його книжними й іншомовними елементами, і “хитався довго то на

сей, то на той бік” [21, 244]. Такі “хитання” були характерні для багатьох письменників того часу (половини XIX – початку XX ст.).

На початку своєї літературної діяльності Франкові довелося пройти непростий шлях “до себе” у тій заплутаній мовній ситуації, що склалася в Галичині 70-х рр. XIX ст. До того він користувався, з огляду на його походження, говором бойківського Підгір’я, дуже віддаленим від основного стрижня української мови, якою писали творці української літературної мови: І. Котляревський, П. Куліш, І. Нечуй-Левицький, Панас Мирний, Т. Шевченко та ін.

Становлення наукового стилю української літературної мови відбувалося у другій половині XIX – початку XX ст. за найбільш несприятливих умов. У Росії Емським указом Олександра II (1876) заборонялося друкувати українською мовою твори наукового характеру. Це, безперечно, гальмувало становлення та розвиток наукового стилю мови [10, 12]. Унаслідок україномовна видавнича діяльність була перенесена до Галичини, зокрема до підавстрійського Львова. Підтримуючи з Галичиною тісні зв’язки, П. Куліш водночас гостро критикував галицьку мову: “Читати нас у Галичині будуть і мусять, хоч би ми не прийняли нічогосінько з вашого смаку; а вас тільки тоді читатимуть на Україні, коли ви приймете смак український, піднявшись вище головаччини, дідиччини і всієї нової галичанщини. Ваша словесність буде наслідям самої бібліографії поти, поки Галичина не зіллється духом своїм з Україною в одно тіло” [4, 11]. Отже, галицьке культурне життя XI ст. стало своєрідною лабораторією, “де випробувано мовні форми, засвоювані або відкидувані потім літературною мовою, усталюваною переважно на Сході України” [8, 216].

Перехід від регіональної мовної бази до єдиної української літературної мови, яка виросла на Наддніпрянській Україні та ствердилася у творчості класиків, був складним процесом, який вимагав ґрунтовних наукових знань процесів історичного поступу народу, розвитку його мови, шляхів її збагачення, знання самого життя з його багатоманітною мовною практикою. Саме І. Франкові у цьому процесі належить визначне місце. Він був і “генієм” і “чорноробочим” на нашій “словесній ниві” [11, 321].

Науковим радником І. Франка у другій половині 70-х рр. XIX ст. був проф. М. Драгоманов, емігрант з Києва, котрий у своїх листах відкривав студентам нові обрії в наукових дослідженнях, наголошував на необхідності проведення широкої просвітницької роботи. Він чимало спричинився до формування літературних й естетичних поглядів І. Франка, тодішнього студента Львівського університету.

Тут не зайвим буде нагадати, що питання української мови як мови науки й інтелігентного спілкування на порядку денному тоді не стояло: їй присвоювався “почесний титул” – для “домашнього обиходу”. М. Драгоманов зауважив, що такі визначні постаті, як М. Костомаров, П. Куліш, Т. Шевченко уживали у текстах, особливо наукових, російської мови. Зокрема М. Костомаров історичні праці писав російською, бо був переконаний, що українська мова поза хатнім ужитком ширшої перспективи не матиме. Погляди на українську мову як вторинну, меншовартісну послугували підґрунтям такої настанови: для інтелігенції – російськомовна література, а для простого народу – література українською мовою.

На думку І. Франка, М. Драгоманов “розумів той домашній обхід далеко ширше”, адже “подав план цілого кола популярних книжок по всім галузям науки – план такий широкий, що ще й досі праця українських писателів нездужала його виповнити. Драгоманов знав добре, що коли український народ привикне читати на своїй мові початки, то забажає на тій же мові читати і далше; коли інтелігенція привикне тою мовою говорити і писати для народу, то згодом почне говорити і писати по-українськи також між собою і для себе” [20, 225]. Учений указував на необхідність “написати популярну енциклопедію по системі позитивізму; арифметику і геометрію, механіку і астрономію, фізику і хімію, геологію з біологією, антропологію і соціологію, наскільки, конечно, можна її тепер виложити” [5, 177].

У статті “Література російська, великоруська, українська і галицька” М. Драгоманов подає певну систему літературної праці: від простої до високої, тобто від простонародної до наукової та публіцистичної. Він доводить, що просвітня й утилітарна література, яка відповідає вимогам часу, здатна надати українській мові високого статусу, при цьому “література

мусить нести в маси народу просвіту якнайлегшим способом. Для того мова літературна мусить бути якнайближча до простонародної” [6, 366].

Деякі погляди М. Драгоманова – аж ніяк не “істина в останній інстанції”. Він неодноразово наголошував на тому, що найлютішим ворогом поступу (політичного, соціального, культурного) людини та громади є консерватизм. Власне, він сам собі мимоволі перечив (звісно, виходячи з практичних міркувань). Маємо на увазі, з одного боку, його настанову на доступність і зрозумілість української літературної мови широким верствам українського населення, а з другого, – усвідомлювану потребу модернізувати мову, інтелектуалізувати її через вироблення терміносистеми, щоб вивести з манівців провінційності. Отже, українська літературна мова аж ніяк не могла бути якнайближчою до простонародної.

Науковий стиль української мови вироблявся завдяки мовотворчості людей колосальної праці: В. Верхратського, В. Гнатюка, М. Драгоманова, А. Кримського, С. Подолинського, О. Терлецького, І. Франка та ін. Іван Франко згадує, що “найбільш характерною появою в галицькім письменстві останнього десятиліття [XIX ст. – В.Б.] був зворот до наукової праці” [18, 521].

Уже в останній чверті XIX ст. учений міцно уgruntував науковий і публіцистичний стилі української мови в галузі гуманітарних (суспільних) наук. Ці стилі яскраво виражені у низці творів на економічні, історичні, літературознавчі, філософські, етнографічні, загальнокультурні та ін. теми. У своїй мовотворчості, як і в літературі, І. Франко був реформатором. На всій його діяльності лежить відбиток наукового підходу до оцінки тих чи тих явищ. Це простежуємо навіть у його поетичних творах, де закономірним і органічним є широке використання термінологічної лексики, зокрема таких “непоетичних” слів, як *сфера*, *атом*, *матерія*, *інертність*, *амеба*, *кодекс*, *діалект*, *жаргон*, *нігілізм*, *аскетичний*, *скелет*, *калейдоскоп*, *контракт*, *скоротис*, *метеор*, *суспільний лад* тощо. Викладання поетичною мовою наукових думок, тверджень, положень не було випадковим, а продиктованим потребою вироблення української наукової мови на етнічно-мовній основі. Вихід за межі етнографізму передбачав широке впровадження нових номінативно-поняттєвих засобів,

щоб “здобувати українському слову справді нові поля” [12, 175], зокрема у сфері “неканонічних” наук. “У нас не перестала існувати течія, що ділить науки на канонічні й неканонічні, дозволені русинові з погляду національного і недозволені” [19, 166]. Інтелектуалізація української літературної мови здійснювалася передусім через термінологічну неологізацію. Термінологіка пронизує усі види створеного Франком дискурсу: художнього, наукового, епістолярного. Невипадково “опублікований покажчик слів, ужитих тільки в поетичних творах І. Франка, фіксує понад 35 тис слів” [1, 35] (це половина всього реєстру “Словаря української мови” за редакцією Б. Грінченка). Можемо лише здогадуватися про обсяг словника наукової мови І. Франка – енциклопедиста і поліглота.

Джерелами якісного та кількісного збагачення української літературної мови для І. Франка були лексика: 1) автохтонна українська, 2) іншомовні та інтернаціональні елементи (греко-латинська), 3) діалектна (діалектизми), 4) розмовна та фольклорно-пісенна та 5) індивідуальні новотвори (“ковані” слова) письменника.

На думку І. Франка, українська мова здатна звербалізувати найскладніші наукові поняття. Важливе місце в мовно-культурному поступі він відводив перекладацькій діяльності, зокрема “перекладав твори давньогрецьких і давньоримських авторів, твори Данте, Шекспіра, Бернса, Байрона, Гюго, Гейне, Гете, Лессінга та ін., індійські легенди, давньоарабську поезію та народні балади і пісні давньонімецькі, давньошотландські, давньонорвезькі, албанські, іспанські, німецькі, румунські та ін.” [10, 20].

Перекладаючи наукові праці, І. Франко збагачував українську літературну мову соціально-політичними термінами. Нові терміни у власних перекладах він або просто запозичував, або передавав засобами рідної мови. Природно, що у нього простежуємо багато термінів іншомовного походження для заповнення номінативно-поняттєвих лакун. Особливістю запозичених термінів є їх непрозора внутрішня форма. Вони не викликають непотрібних асоціацій та “побічних образів в уяві”, які виникають за вживання у певному термінологічному значенні вже наявного в мові слова [14, 46 – 47]. Щоб “викликувати якнайменше таких побічних виображень”, письменникові, дбаючи про однозначність та точність, доводилося “витворювати наукову термінологію, звичайно, дику,

варварську в очах філолога”, або “уживати для такої термінології чужих слів, відірваних від живого зв’язку тої мови, в яку їх вплетено...” [14, 46 – 47].

Полілінгвізм Франка позначився на його мовотворчій діяльності. “Через нестачу або недосконалість свого, прогалини в українській мові й культурі заповнювалися термінами з розвиненіших мов і культур: в суті речі вся інтелігенція [у Західній Україні – В.Б.] була або двомовна (мови українська, польська), або тримовна (українська, польська, німецька)” [23, 31].

“Кожна літературна мова доти жива і здібна до життя, – пише І. Франко, – доки має можливість, з одного боку, всисати в себе всі культурні елементи сучасності, значить, збагачуватися новими термінами та висловами, відповідними до прогресу сучасної цивілізації, не трапляючи при тім свого основного типу і не переходячи в жаргон якоїсь спеціальної верстви чи купи людей, а з другого боку, доки має тенденцію, збагачуватися чимраз новими елементами з питомого народного життя і з відмін та діалектів народного говору” [17, 207].

Учений гостро критикував пуристів, дотримуючись принципу поміркованого подання національних й інтернаціональних елементів. “Виразно пуристичну позицію щодо розвитку української літературної мови зайняв Б. Грінченко, який у статті “Галицькі вірші” (“Правда”, серпень 1891 р., С. 103 – 111) докоряв галицьким поетам, що вони насичують свою мову “москалізмами”, “полонізмами” та “провінціалізмами” [9, 75].

Думку М. Драгоманова та М. Костомарова творити лише літературу народну заперечував Б. Грінченко та наполягав на необхідності “укупі виробляти літературу і для народу, і для інтелігенції (дбаючи, звісно, про те, щоб вони намагалися злитися до купи)” [3, 141].

У статті “Кілька слів про нашу літературну мову”, він постулює думку, що в основі української літературної мови має бути мова народна. За таку основу слід брати мову класиків: Т. Шевченка, Г. Квітки-Основ’яненка, Марка Вовчка, Панаса Мирного, П. Куліша та ін. Запозичення слів може “пошкодити мові”, тому перевагу треба надавати “куванню” слів. Необдумане введення у склад нашої мови іншомовної лексики приводить до її засмічення. Усі новотвори необхідно пристосовувати до

фонетико-граматичних законів української мови. Автохтонним має бути морфемний склад новотвору, а також значення слова. Б. Грінченко наголошує на прозорій внутрішній формі новоутворених слів, “щоб можна було, стриваючи сі слова вперше, без ніякого вияснення догадати ся, що вони визначають” [2, 312]. У згаданій статті він докоряє галицьким письменникам у паралельному вживанні (як дублетів) українських питомих слів (термінів) і запозичених на позначення тих самих понять (як, наприклад, “мозок” і “мозг”).

Сам І. Франко заперечував як невмотивовані запозичення, так і явище вузьконаціонального пуризму, вважаючи, що для всіх термінів (як українських, так і запозичених) важливим є “... приноровлення їх до духу і звукових правил рідної мови” [13, 72], тобто їх відповідність фонетичним, словотвірним, морфологічним, синтаксичним, орфографічним і стилістичним нормам.

Учений своєю практикою вживання іншомовних термінів (в наукових працях, публіцистиці, поезії, листуванні) фактично стверджував їх необхідність для створення високорозвиненої літературної мови.

Попри титанічну наукову працю, його, без перебільшення, доленосний внесок у розбудову української терміносистеми, він не претендував на роль “фахового мовознавця” [2, 297], не писав об’ємних теоретичних мовознавчих праць і ніколи не вважав себе філологом, проте своєю мовною практикою інтелектуалізував мову, освоював “нові поля невідомих досі понять” [15, 275], прикладаючи чимало зусиль до вироблення наукової мови. Секрети його термінотворення розкидані “причинками” у його науково-теоретичних і публіцистичних працях. Він так характеризує добу активної інтелектуалізації української літературної мови: “Дев’ятнадцятий вік дав нам великих майстрів української мови, та майже у всіх їх чути було внутрішню боротьбу, зусилля письменника до виборення якогось спеціального языка” [16, 203].

Висновки. У дослідженні з’ясовано вплив І. Франка на становлення української наукової мови. Своїм лексиконом, унікальним як у кількісному (номінативному), так і якісному (семантичному) аспектах, характером сприйняття й омовлення дійсності вчений збагачував тогочасні не лише “канонічні” науки

(літературознавство, мовознавство, історію, правознавство), а й “неканонічні” (психологію, політекономію, філософію, військову, медичну сферу тощо). Інтелектуально-когнітивну діяльність ученого за її масштабом і глибиною можна вважати революційною.

Його термінологіка наділена потенційною здатністю активізуватися у сучасному мовленні.

Звісно, порушена в статті проблема не вичерпується цим дослідженням і потребує подальшого висвітлення, проте навіть такі фрагментарні спостереження демонструють вагомий внесок ученого в українську термінологічну справу.

Значна кількість уживаної І. Франком лексики поповнила термінологічну систему української мови. На жаль, поки що можемо лише здогадуватися про обсяг словника наукової мови письменника. *Перспективним* бачиться комплексне та системне дослідження питомої ваги термінів у його епістолярній спадщині.

Література

1. Грещук В.В. Роль Івана Франка у формуванні єдиної української літературної мови / Василь Грещук // Вісник Наукового товариства ім. Т. Шевченка. – Івано-Франківськ : [б.в.], 2007. – Ч. 2. – С. 29 – 37.
2. Грінченко Б.Д. Кілька слів про нашу літературну мову / Борис Грінченко // Зоря. – 1892. – № 14. – С. 297 – 298; С. 310 – 314.
3. Грінченко Б. Діалоги про українську національну справу / Борис Грінченко, Михайло Драгоманов. – К. : Ін-т української археографії, 1994. – 189 с.
4. Дорошенко В.В. Галичина й Велика Україна / Володимир Дорошенко // Календар-альманах “Дніпро”. – Л., 1924. – С. 5 – 23.
5. Драгоманов М.П. Література російська, великоруська, українська і галицька / Михайло Драгоманов // Літературно-публіцистичні праці : у 2-х т. – К. : Наукова думка, 1970. – Т. 1. – С. 80 – 220.
6. Драгоманов М.П. Чудацькі думки про українську національну справу / Михайло Драгоманов // Літературно-публіцистичні праці в 2-х т. – К. : Наукова думка, 1970. – Т. 2. – С. 312 – 367.
7. Зеров М.К. Франко-поет / Микола Зеров // Твори в 2-х т. – К. : Дніпро, 1990. – Т. 2 : Історико-літературні та літературознавчі праці. – С. 457 – 491.
8. Караванський С.Й. Секрети української мови / Святослав Караванський. – Л. : БаК, 2009. – 343 с.

9. Муромцева О.Г. Розвиток лексики української літературної мови в другій половині XIX – на початку XX ст. / Ольга Муромцева. – Х. : Вища школа, 1985. – 170 с.

10. Плющ П.П. Українська літературна мова другої половини XIX – початку XX ст., шляхи її розвитку і її специфіка / Павло Плющ. – К. : В-во Академії наук Української РСР, 1958. – 50 с.

11. Франко І.Я. Конечність реформи учення руської літератури по наших середніх школах / Іван Франко // Зібрання творів : у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1980. – Т. 26. – С. 320 – 331.

12. Франко І.Я. Говоримо на вовка – скажімо і за вовка / Іван Франко // Зібрання творів : у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1980. – Т. 28. – С. 167 – 175.

13. Франко І.Я. Слов'янська взаємність в розумінні Яна Коллара і тепер / Іван Франко // Зібрання творів : у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1981. – Т. 29. – С. 51 – 76.

14. Франко І.Я. Із секретів поетичної творчості / Іван Франко // Зібрання творів : у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1981. – Т. 31. – С. 45 – 119.

15. Франко І.Я. Михайло П[етрович] Старицький / Іван Франко // Зібрання творів : у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1981. – Т. 33. – С. 230 – 277.

16. Франко І.Я. Володимир Самійленко / Іван Франко // Зібрання творів : у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1982. – Т. 37. – С. 193 – 204.

17. Франко І.Я. Літературна мова і діалекти / Іван Франко // Зібрання творів : у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1982. – Т. 37. – С. 205 – 210.

18. Франко І.Я. З останніх десятиліть XIX в. / Іван Франко // Зібрання творів : у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1984. – Т. 41. – С. 471 – 529.

19. Франко І.Я. З поля нашої науки / Іван Франко // Зібрання творів : у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1986. – Т. 46. – кн. 2. – С. 166 – 178.

20. Франко І.Я. Промова на ювілеї М.П. Драгоманова / Іван Франко // Зібрання творів : у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1986. – Т. 46. кн. 2. – С. 220 – 227.

21. Франко І.Я. До М.П. Драгоманова / Іван Франко // Зібрання творів : у 50-ти т. – К. : Наукова думка, 1986. – Т. 49. – С. 236 – 252.

22. Ціхоцький І.Л. Мова прози Івана Франка (стилістичні новації) : монографія / Іван Ціхоцький. – Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – 282 с.

23. Шевельов Ю.В. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900 – 1941). Стан і статус / Юрій Шевельов. – Нью-Йорк : Сучасність, 1987. – 294 с.

Березьянская Виктория. Иван Франко и проблема становления украинского научного языка. В статье предпринята попытка очертить влияние Ивана Франко на разработку и развитие украинской терминосистемы как ядра научного языка, что и определило основные положения работы. Особое внимание сосредоточено на методологическом подходе И. Франко, его вкладе в интеллектуализацию украинского языка, которая осуществлялась, прежде всего, путем терминологической неологизации. В статье прослежены источники количественного и качественного обогащения научного лексикона.

Ключевые слова: Иван Франко, западноукраинская языковая практика, термин, становление терминосистемы, интеллектуализация языка.

Berezyanska Viktoria. Ivan Franko and formation of the Ukrainian academic language. In the article an attempt is made at least to outline the influence of Ivan Franko on generation and development of the Ukrainian terminology system as a core of the academic language, which determined the main principles of this paper. Special attention is paid to the methodological approach of Ivan Franko, his contribution to the intellectualization of the Ukrainian language, implemented first of all through terminological neologization.

Key words: Ivan Franko, western Ukrainian language practice, term, terminology system formation, intellectualization of language.